

Bijlage 2. Overzicht kaderstellende besluiten

Vigerend beleid en eerder genomen overheidsbesluiten

In deze bijlage worden de belangrijkste besluiten en beleidsvoornemens besproken die van belang zijn voor de voorgenomen activiteiten. Ze zijn in te delen in vier categorieën: Europees beleid, Nationaal beleid, Provinciaal beleid en Gemeentelijk beleid. Provinciaal en Gemeentelijk beleid zijn reeds besproken in hoofdstuk 3. Voor het Europese en Nationale beleid zijn de in hoofdstuk 3 reeds beschreven beleidsdocumenten en besluiten aangegeven met een asterisk (*). In tabel 1 is een volledig overzicht opgenomen van alle relevante beleidsdocumenten en kaderstellende besluiten.

Europees beleid

De belangrijkste Europese richtlijnen van het drinkwaterwinningproject zijn:

- Kaderrichtlijnwater (2000/60/EC) (*)
- Vogel- en Habitatrichtlijn (1979, 1992) (*)
- Richtlijn (2001/42/EC) voor de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van plannen en programma's (*)
- Richtlijn (97/11/EG) betreffende de milieueffectbeoordeling van projecten
- EG-Drinkwaterrichtlijn (98/83)

Richtlijn (97/11/EG) betreffende de milieu effect beoordeling van projecten

Richtlijn van de Europese Unie over de milieueffectrapportage. De lidstaten zijn verplicht de EU-richtlijnen over te nemen in nationale wetgeving. Nederland heeft dat gedaan in de Wet milieubeheer met het daarbij behorende AMvB.

EG-Drinkwaterrichtlijn (98/83)

De Europese lidstaten zijn voor de kwaliteit van hun drinkwater gebonden aan de Europese Drinkwaterrichtlijn. Dit is als het ware de overkoepelende richtlijn op drinkwatergebied, bepalend voor de wetgeving voor drinkwater van de afzonderlijke lidstaten. Dit betekent dat bij de voorgenomen activiteiten de drinkwaterwinning Onnen gebonden is aan de EG-drinkwaterrichtlijn wat betreft de kwaliteitseisen voor drinkwater. Zie paragraaf 3.3 voor meer informatie.

Nationaal Beleid

De belangrijkste nationale beleidsplannen en regelgeving voor dit project zijn:

- Natuurbeschermingswet 1998 en Natura2000 gebieden (*)
- Flora en Fauna Wet (*)
- Natuurbeschermingswet 1998 (*)
- Vierde nota Waterhuishouding (NW4, 1998)
- Nota 'Natuur voor mensen, mensen voor natuur', (NNVM, 2000)
- Nota ruimte; Ruimte voor Ontwikkeling (NR, 2006)
- Waterbeleid voor de 21e eeuw (WB21, 2000)
- Nationaal bestuursakkoord water (NBW, 2003)
- Waterleidingwet (2000), drinkwaterbesluit (febr. 2001) en de Europese Drinkwaterrichtlijn (1998)
- Overige relevante wetgeving

Vierde nota Waterhuishouding (NW4, 1998)

De Vierde nota waterhuishouding legt de belangrijkste beleidsdoelstellingen voor waterbeheer vast voor de periode 1998-2006. Het beleid is een directe voortzetting van het beleid geformuleerd in de Derde nota waarbij nu ook zaken als klimaatverandering, zeespiegelstijging en voortgaande bodemdaling zijn meegenomen. De Vierde nota waterhuishouding gaat uit van integraal waterbeheer en een watersysteembenadering. De hoofddoelstelling van de Nota is het hebben en houden van een veilig en bewoonbaar land en het instandhouden en versterken van gezonde en veerkrachtige watersystemen, waarmee een duurzaam gebruik blijft gegarandeerd. De voorgenomen activiteiten voor de drinkwaterwinning moeten dus een duurzaam karakter hebben. Hierbij moeten de gebiedsfuncties drinkwaterwinning en waterbergingsgebied gewaarborgd blijven.

Nota 'Natuur voor mensen, mensen voor natuur', (NNVM, 2000)

De nota 'Natuur voor mensen, mensen voor natuur' is de opvolger van het Natuurbeleidsplan 1990. Een van de belangrijkste pijlers is het realiseren van de Ecologische Hoofdstructuur. Doel van de EHS is het realiseren van een netwerk van natuurgebieden door middel van natuurbehoud en natuurontwikkeling. Wanneer er sprake is van (drink)waterwinning in EHS gebieden zal dit in balans moeten zijn met het ecologische functioneren van de EHS gebieden. De Onnerpolder maakt onderdeel van de EHS en de robuuste verbindingzone (natte As) waardoor het gebied speciale bescherming geniet.

Daarnaast wordt in de nota NNVM aangegeven dat in overleg met de sector op het gebied van het waterbeheer en waterwinning er wordt gestreefd naar bijdragen vanuit waterwinning en waterberging aan investeren en beheren in natuur. Uitgangspunt daarbij is dat deze bijdragen gerelateerd en gekoppeld zijn aan het economische rendement dat natuur heeft voor waterwinning en waterberging. Dit betekent dat bij de voorgenomen activiteiten rekening wordt gehouden met de bescherming van en kansen voor ontwikkeling van natuur.

Nota ruimte; Ruimte voor Ontwikkeling (NR, 2006)

In de Nota ruimte is de doelstelling voor de openbare watervoorziening: het beschikbaar zijn van voldoende ruimte voor en de bescherming van de winning van schoon grond- en oppervlaktewater. Waar het gaat om de beschikbaarheid en bescherming van de bronnen (grond- en oppervlaktewater) is er een directe relatie met ruimtelijke ordening, milieubeleid en waterbeheer. De watervoorziening wordt geregeld in de Waterleidingwet en het daarop gebaseerde Beleidsplan Drink- en Industriewater Voorziening (BDIV). Vanwege een herziening van de Waterleidingwet is de BDIV sinds 2002 niet meer inwerking.

Vanuit de Nota ruimte wordt grondwaterwinning als essentiële bron voor de watervoorziening gezien. Het gebruik van grondwater zal worden geoptimaliseerd uit oogpunt van instandhouding van de Ecologische Hoofdstructuur. Aanvullend op het provinciale milieubeleid zal ook het ruimtelijke instrumentarium versterkt worden ingezet om de brongebieden te beschermen. De bronnen worden ondermeer beschermt via provinciale grondwaterbeschermingsgebieden. In Groningen zijn deze opgenomen in het POP Groningen, zowel voor bestaande en toekomstige waterwingebieden (op basis van Wet milieubeheer). Deze gebieden worden door gemeenten doorvertaald in het bestemmingsplan, waarbij er in het bijzonder aandacht moet zijn voor de handhaving.

Provincies moeten ook via het gebiedsgerichte beleid invulling geven aan de grondwaterbescherming. Hierbij wordt het ruimtelijk instrumentarium ingezet ter bescherming van de waterwinfunctie in de regionale wateren welke gebruikt worden voor

drinkwaterbereiding. In Groningen is dit geval voor het Drentse Aa gebied. Daarnaast biedt de implementatie van de Kaderrichtlijn Water en de daarin opgenomen doelstellingen voor de drinkwatergebieden extra kansen voor een adequate bescherming van de bronnen.

Waterbeleid voor de 21e eeuw (WB21, 2000).

De kern van het Waterbeleid 21ste eeuw (WB21) is in het landschap en in de stad ruimte wordt gemaakt om water op te slaan. Één van de thema's is het principe van *Vasthouden, bergen, afvoeren*. Dit betekent dat een overvloed aan water wordt opgevangen waar deze ontstaat. In WB21 worden maatregelen voorgesteld om gebieden aan te wijzen die tijdelijk het overtollige water kunnen bergen tijdens extreme situaties. Hieraan heeft de provincie Groningen invulling gegeven door het aanwijzen van ondermeer de polder Onnen als noodbergingsgebied met gebruikmaking van de aanwijzingsbevoegdheid zoals omschreven in de Wet op de ruimtelijke ordening (WRO). Vervolgens worden de waterbergingsgebieden opgenomen als een wijziging in het bestemmingsplan van de gemeente Haren en de gemeente Hogezeand-Sappermeer (WRO, art. 19).

Nationaal bestuursakkoord water (NBW, 2003)

Het Nationaal Bestuursakkoord water heeft tot doel om in de periode tot 2015 het watersysteem in Nederland op orde te krijgen en daarna op orde te houden. Dit akkoord is conform het advies van de commissie Waterbeheer 21^e eeuw. Het gaat daarbij om het aanpakken van de gevolgen van de zeespiegelstijging, bodemdaling en een veranderend klimaat. Het NBW bevat o.a. taakstellende afspraken ten aanzien van veiligheid en wateroverlast (te veel) en procesafspraken ten aanzien van watertekorten, verdroging, verzilting (te weinig).

In het kader van het NBW wordt voor Groningen en Noord en Oost Drenthe in vrijwel alle projecten uitgegaan van meervoudig ruimtegebruik. De andere functies zijn natuur / ecologie, waterkwaliteit, recreatie, cultuurhistorie en landschap. Berging wordt veel gecombineerd met de functie natuur. Hierbij wordt rekening gehouden met de veiligstelling van de drinkwatervoorziening via beschermingszones.

Waterleidingwet (2000), Drinkwaterbesluit (2001) en de Europese Drinkwaterrichtlijn (2004)

Het hoofddoel van de Waterleidingwet is de bescherming van de volksgezondheid tegen risico's die samenhangen met de levering of beschikbaarstelling van leidingwater. In de Waterleidingwet is onder meer vastgelegd dat de waterleidingbedrijven verplicht zijn betrouwbaar drinkwater te leveren. Ook beschreven hoe de controle van de drinkwaterkwaliteit en de leveringszekerheid is geregeld. In augustus 2000 is de Waterleidingwet en in december 2004 het Drinkwaterbesluit aangepast door de actualisatie van de Europese Drinkwaterrichtlijn (2000/60/EG). Dit betekent dat er bij de voorgenomen activiteiten rekening moet worden gehouden met de eisen wat betreft drinkwaterkwaliteit en leveringszekerheid ter bescherming van de volksgezondheid.

Aanhakend bij het Europese beleid voor de implementatie van grondwater binnen de KRW gaat er binnenkort een wetsvoorstel richting Tweede Kamer voor een nieuwe Drinkwaterwet. Hierbij is gekozen om de duurzame veiligstelling van de drinkwatervoorziening te benoemen als een dwingende reden van openbaar belang (artikel 2, lid.2). Dit belang is leidend bij de uitoefening van bevoegdheden en toepassing van wettelijke voorschriften door

bestuurorganen. Deze wettelijke opgave zal dan ook doorwerken bij de bescherming van grondwater voor de drinkwatervoorziening.

Overige relevante wetgeving

Naast eerder genoemde nationale regelgeving is de volgende wet en regelgeving ook van toepassing: Wet verontreiniging Oppervlaktewateren, Wet Milieubeheer, Wet op de Waterhuishouding, Wet op de Ruimtelijke Ordening, Grondwaterwet, Wet Bodem Sanering.

Tabel 1 Overzicht relevante overheidsbesluiten en beleidsdocumenten			
Beleidsniveau	Beleidssector	Plan of beleidsstuk	Randvoorwaarden voor voorgenomen activiteit
Europees	natuur	Vogel- en Habitatrichtlijn (1979; 1992)	Speciale bescherming van vogels binnen het vogelrichtlijngebied Zuidlaardermeer. Speciale bescherming van Drentse Aa als habitatrictlijngebied.
Europees	waterkwaliteit	Europese Richtlijn 2000/60/EC (okt. 2000)	Art. 7.3 KRW: zuiveringsinspanning ten behoeve van drinkwaterproductie mag niet toenemen
Europees	milieu, ruimtelijk beleid	Europese Richtlijn 2001/42/EG (2001)	EU-richtlijn voor de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van plannen en programma's
Europees	milieu, ruimtelijk beleid	Europese Richtlijn 97/11/EC (2006)	EU-richtlijn betreffende de milieu effect beoordeling van projecten
Europees	drinkwater	EG-Drinkwaterrichtlijn (2001)	Kwaliteitseisen voor drinkwater
Nationaal	ruimtelijke beleid, grondwater	Wet verontreiniging Oppervlaktewateren, Wet Milieubeheer, Wet op de Waterhuishouding, Grondwaterwet, Wet Bodem Sanering, Wet Ruimtelijk Ordening	Kwaliteitseisen voor grondwater en ruimtelijke reservering van drinkwaterwingebieden
Nationaal	drinkwater	Drinkwaterbesluit (febr. 2001, incl wetsvoorstel)	Kwaliteitseisen voor drinkwater, duurzame veiligstelling drinkwatervoorziening als dwingende reden voor openbaar belang
Nationaal	natuur	Flora- en faunawet (april 2002)	Speciale bescherming van soorten
Nationaal	milieu	Natuurbeschermingswet (1998)	Zuidlaardermeer als speciale beschermingszone in kader van de vogelrichtlijn (Natura 2000 gebieden). Bescherming van Drentse Aa als habitatrictlijngebied
Nationaal	waterhuishouding	Nationaal bestuursakkoord water (juli 2003)	Aanleiding tot uitwerking van stroomgebiedsvisies
Nationaal	waterhuishouding	Vierde nota waterhuishouding (1998)	Tegengaan van verdroging; stimuleren integraal waterbeheer, zoeken naar alternatieve bronnen
Nationaal	waterhuishouding	Waterbeleid voor de 21e eeuw (aug 2000)	Ruimte maken voor waterberging in stad en land
Nationaal	ruimtelijk beleid, milieu waterhuishouding	Nota natuur voor mensen, mensen voor natuur (juli 2000)	Realiseren van de EHS, waterwinning in balans met EHS
Nationaal	ruimtelijk beleid	Nota ruimte (febr. 2006)	Voldoende ruimte voor en bescherming van water voor drinkwaterproductie, realiseren van de EHS, waterwinning in balans met EHS
Nationaal	waterwinning	Waterleidingwet (2000)	Leveringsplicht drinkwater.
Provinciaal	water, milieubeleid, ruimtelijk beleid	POP I en II Groningen (juni 2000; juli 2006)	Waterberging, regels ter bescherming van het drinkwater (60-dagen zones)
Provinciaal	water, milieubeleid, ruimtelijk beleid	POP II Drenthe (juli 2004)	Grensoverschrijdende effecten van de aanpassingen aan de drinkwaterwinning
Provinciaal	ruimtelijk beleid, waterhuishouding	De aanwijzing van bergingsgebieden en noodbergingsgebieden in het Waterschap Hunze en Aa's: Planuitwerking (2005)	Aanwijzing Onnen polder als waterbergingsgebied
Provinciaal	milieubeleid	Provinciale milieuvordering; grondwaterbeschermingsgebied (febr. 2006)	Regels vastgesteld ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater: 60 dagen zones (waterwingebied) en 25 jaar zones (grondwaterbeschermingsgebied).
Provinciaal	waterwinning	Vergunning grondwaterwinning (19,8 miljoen m ³ /jaar) in kader van Grondwaterwet.	Vergunning grondwateronttrekking van 19,8 miljoen m ³ /jaar.
Provinciaal	waterwinning	Raamconvenant Hunze en Drentse Aa (maart 1999)	Grondwateronttrekking max. 12 miljoen m ³ /jaar, handhaven vergunning 19,8 miljoen m ³ /jaar
Provinciaal	waterwinning	Deelconvenant Gorecht-Oost (maart 1999)	Handhaving en duurzame inpassing drinkwaterwinning Onnen
Provinciaal	waterwinning	Tussenconvenant Gorecht-West (2006)	Halvering grondwaterwinning De punt tot 4 miljard liter/jaar, om verdroging tegen te gaan.
Provinciaal	ruimtelijk beleid	Herinrichting Haren:ontwerp planuitwerking Hunzedal (2001)	Planuitwerking herinrichting Haren
Provinciaal	waterberging	Waterberging Onner- en Oostpolder	Inrichting Onner en Oostpolder als noodbergingsgebied
Provinciaal	milieu, waterberging	Waterberging in de Onner- en Oostpolder: Inrichting van de Onner- en Oostpolder als noodbergingsgebied, ontwerp inrichtingsplan (2005)	Voorgenomen inrichting van Onner- en Oostpolder t.b.v. waterberging
Provinciaal	milieubeleid	Beheersplan Hunzedal (1999)	Benedenloop van het Hunzedal kansrijk voor ontwikkeling natuurlijke beekdallandschappen
Provinciaal	milieubeleid	De natte As in Noord-Nederland (2002)	Het realiseren van de robuuste verbingszone: de Natte As
Provinciaal	ruimtelijk beleid	Integraal Ontwikkelingsplan Zuidlaardermeergebied (1997)	Verbetering toeristisch-recreatieve structuur en natuurontwikkeling
Provinciaal	ruimtelijk beleid	Herstel en ontwikkeling Zuidlaardermeer (1998)	Integrale visie voor het Zuidlaardermeer : baggermaatregelen voor recreatie in samenhang natuur en waterhuishoudkundige aspecten
Gemeentelijk	ruimtelijk beleid	bestemmingsplan gemeente Haren, bestemmingsplan buitengebied Haren	Ruimtelijke afbakening grondwaterbeschermingsgebieden met inliggende waterwingebieden
Gemeentelijk	ruimtelijk beleid	Herinrichting Haren (2000)	Verbeteringen voor landbouw, natuur, milieu, landschap en recreatie
Gemeentelijk	milieu, waterberging	Facetbestemmingsplan Noodbergingsgebieden Onner- en Oostpolder, polder Lappenvoort en polder Het Oosterland (2005)	Functie noodbergingsgebied toegevoegd aan vigerende plannen: ondermeer het bestemmingsplan Haren
Overig			
Provinciaal	milieu	Uitwerking POP Groningen: Strategische milieubeoordeling (SMB II) (2005)	Effecten van waterberging op natuur beperkt negatieve invloed.
Provinciaal	milieu, waterberging	Waterberging in de Onner- en Oostpolder: aanmeldingsnotitie in het kader van de merbeoordeling (2005)	Aanmeldingsnotitie in het kader van de merbeoordeling
Provinciaal	milieu	Inrichtingsschetsen Zuidlaardermeergebied (1999)	Inrichtingsmaatregelen voor halfnatuurlijke ontwikkeling gericht op vegetatiekundige waarden en weidevogels
Provinciaal	waterwinning	Aanwijzing en inzet van noodoverloopgebieden: Verkenning van de consequenties voor de drinkwatervoorziening (maart 2002)	Aanwijzing van noodoverloopgebieden mag niet leiden tot calamiteiten voor de drinkwatervoorziening, ter voorkoming moeten inrichtings- en voorzorgmaatregelen genomen worden.
Provinciaal	waterberging	doorbraak waterberging- voorstel voor een verbrede aanpak in waterschap Hunze en Aa's (april 2004)	Versnelde uitvoering herinrichting haren in combinatie met inrichting bergingsgebieden.
Provinciaal	waterhuishouding	Stroomgebiedsvisie Groningen/ Noord en Oost Drenthe (2002)	Geen spijtmaatregelen tot 2015: zoals het inrichten van bergingsgebieden.
Provinciaal	milieu	Hunze Visie (1995)	Het bieden van ruimte voor natuurlijke processen in het Hunzedal, drinkwaterwinning in combinatie met natuurontwikkeling
Gemeenlijk	milieu	Advies Flora en Faunawet Noodbergingsgebieden Onner-Oostpolder, polder Lappenvoort en polder Het Oosterland (nov. 2005)	Geen noemswaarde verstoring van flora en fauna in de Onnerpolder.